II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/787

z dne 16. junija 2020

o podaljšanju prehodnega obdobja v zvezi s pridobitvijo kmetijskih zemljišč na Hrvaškem

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o pristopu Republike Hrvaške k Evropski uniji,

ob upoštevanju Akta o pristopu Republike Hrvaške in zlasti poglavja 3 Priloge V k Aktu,

ob upoštevanju prošnje Hrvaške,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Akt o pristopu iz leta 2011 določa, da lahko Hrvaška še sedem let po pristopu, tj. do 30. junija 2020, ohrani v veljavi omejitve za pridobitev kmetijskih zemljišč za državljane druge države članice, državljane držav, ki so pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP), in pravne osebe, ki so ustanovljene v skladu z zakonodajo druge države članice ali države pogodbenice Sporazuma EGP. Gre za začasno izjemo od prostega pretoka kapitala, ki je zagotovljen s členi 63 do 66 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Prehodno obdobje se lahko podaljša samo enkrat za obdobje do treh let.

(2) Glavni razlog za odobritev prehodnega obdobja v času pristopa Hrvaške k Evropski uniji je bila potreba po zaščiti družbenoekonomskih razmer za kmetijske dejavnosti po uvedbi enotnega trga in prehodu na skupno kmetijsko politiko na Hrvaškem. Zlasti je bilo prehodno obdobje namenjeno odpravljanju pomislekov o možnem vplivu liberalizacije pridobivanja kmetijskih zemljišč na kmetijski sektor. Ti so bili posledica precejšnjih razlik v cenah zemljišč in kupne moči kmetov na Hrvaškem v primerjavi z Avstrijo, Belgijo, Dansko, Finsko, Francijo, Nemčijo, Grčijo, Irsko, Italijo, Luksemburgom, Nizozemsko, Portugalsko, Španijo, Švedsko in Združenim kraljestvom (v nadaljnjem besedilu: EU-15) ([1]). Prehodno obdobje je bilo oblikovano tudi za: (i) olajšanje postopka vračanja in privatizacije kmetijskih zemljišč; (ii) izboljšanje zemljiških knjig in katastra ter urejanje lastninskih pravic ter (iii) odstranjevanje min na kmetijskih zemljiščih. Komisija je že v poročilu z dne 8. maja 2017 o pregledu prehodnih ukrepov za pridobitev kmetijskih nepremičnin, določenih v Pogodbi o pristopu Hrvaške k EU iz leta 2011 (v nadaljnjem besedilu: vmesni pregled), poudarila, kako pomembno je, da se navedeni cilji dosežejo do konca predvidenega prehodnega obdobja ([2]).

(3) Hrvaška je 15. novembra 2019 zaprosila za podaljšanje prehodnega obdobja v zvezi s pridobitvijo kmetijskih zemljišč za tri leta.

(4) Po podatkih Eurostata so cene kmetijskih zemljišč na Hrvaškem med najnižjimi v Evropski uniji. Popolno zbližanje prodajnih cen kmetijskih zemljišč ni bilo niti pričakovano niti ni veljalo za potreben predpogoj za končanje prehodnega obdobja. Vseeno so vidne razlike v cenah kmetijskih zemljišč med Hrvaško in skoraj vsemi drugimi državami članicami, zlasti EU-15, takšne, da lahko ovirajo nemoten napredek pri zbliževanju cen.

([1]) Poročilo Komisije Svetu z dne 8. maja 2017, Pregled prehodnih ukrepov za pridobitev kmetijskih nepremičnin, določenih v Pogodbi o pristopu Hrvaške k EU iz leta 2011, COM/2017/0217.

([2]) Prav tam.

(5) Podatki Eurostata kažejo tudi, da še vedno obstaja razlika v BDP na prebivalca, merjena po standardih kupne moči, med Hrvaško in skoraj vsemi drugimi državami članicami, zlasti EU-15. Sedanje cene kmetijskih zemljišč so torej visoke glede na kupno moč na Hrvaškem.

(6) V skladu z anketo o strukturi kmetijskih gospodarstev iz leta 2016 ([3]) je za strukturo zemljiških posesti na Hrvaškem značilna prevlada manjših družinskih kmetij in razdrobljenih kmetijskih gospodarstev. Povprečni hrvaški kmet v primerjavi s povprečnim kmetom v Evropski uniji uporablja za 30 % manjše površine kmetijskih zemljišč, redi le polovico glav velike živine in njegov standardni prihodek je za 56 % nižji. Konsolidacija teh malih kmetij je še v teku. Razdrobljenost kmetijskih gospodarstev je eden od glavnih dejavnikov, ki omejujejo razvoj hrvaškega kmetijskega sektorja.

(7) Manjša produktivnost hrvaških kmetov v primerjavi z drugimi evropskimi kmeti negativno vpliva na njihovo konkurenčnost. V primerjavi s povprečno kmetijsko produktivnostjo Evropske unije je bila kmetijska produktivnost Republike Hrvaške v letu 2018 nižja za 70,2 %. Hrvaški organi poročajo, da hrvaško kmetijstvo na evropskem enotnem trgu ni dovolj konkurenčno.

(8) Poleg tega hrvaški organi v prošnji za podaljšanje poudarjajo, da potrebujejo več časa, da bi v celoti izvedli nekatere projekte, ki bodo po dokončanju verjetno olajšali pridobitev kmetijskih zemljišč, kot so: (i) privatizacija in vračanje zemljišč; (ii) regulacija lastninskih pravic; (iii) ureditev zemljiške knjige in katastrskih podatkov ter (iv) nadaljevanje odstranjevanja min na kmetijskih zemljiščih, za katera obstaja sum, da se na njih še vedno nahajajo mine.

(9) Glede na navedeno se lahko pričakuje – kar predvidevajo tudi hrvaški organi – da bi odprava omejitev s 1. julijem 2020 ustvarila pritisk na cene zemljišč v vseh geografskih območjih na Hrvaškem. Zato se možnost omejitve podaljšanja prehodnega obdobja na izbrana geografska območja, ki so še posebej prizadeta, ne uporablja. Naraščanje cen kmetijskih zemljišč bi kratko- do srednjeročno zelo verjetno negativno vplivalo na strukturno preoblikovanje hrvaškega kmetijstva, vključno s prehodom malih kmetij na srednje velike kmetije. Obstaja torej nevarnost resnih motenj na hrvaškem trgu kmetijskih zemljišč ob koncu prehodnega obdobja.

(10) Podaljšanje prehodnega obdobja iz poglavja 3 Priloge V k Aktu o pristopu iz leta 2011 za tri leta bi bilo zato treba odobriti.

(11) Da bi trg v celoti pripravili na liberalizacijo, je še naprej izjemno pomembno, da se tudi v neugodnih gospodarskih razmerah spodbuja izboljšanje hrvaškega kmetijstva z različnimi ukrepi. Ti ukrepi so že bili poudarjeni v vmesnem pregledu in vključujejo: (i) dokončanje kmetijske reforme ter (ii) vračilo in privatizacijo kmetijskih zemljišč v prehodnem obdobju.

(12) Ker je bil odprti enotni trg vedno osnova za evropsko blaginjo, bi povečan priliv tujega kapitala prinesel tudi morebitne koristi za kmetijski trg na Hrvaškem. Kot je poudarjeno v vmesnem pregledu, bi imele tuje naložbe v kmetijski sektor tudi pomembne dolgoročne učinke na zagotavljanje kapitala, znanja in izkušenj, delovanje trgov zemljišč in kmetijsko produktivnost. Postopno opuščanje omejitev glede tujega lastništva v prehodnem obdobju bi prav tako pomagalo pripraviti trg na popolno liberalizacijo.

(13) Zaradi pravne varnosti in da se prepreči pravna praznina v nacionalnem pravnem sistemu Hrvaške po koncu trenutnega prehodnega obdobja, bi moral ta sklep začeti veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Prehodno obdobje v zvezi s pridobitvijo kmetijskih zemljišč na Hrvaškem iz poglavja 3 Priloge V k Aktu o pristopu iz leta 2011 se podaljša do 30. junija 2023.

([3]) Za anketo o strukturi kmetijskih gospodarstev glej https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:FSS.

Člen 2

Ta sklep začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 16. junija 2020

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN